

Shevià Anià

Piut di Shelomò Ibn Gavirol

estratto dal Machzor di Kippur Piattelli/Sermoneta

רעט

סליחות

279

אַל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רַחֲמִים. מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ. מִעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן. מְרַבֵּה מְחִילָה לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לְפוֹשְׁעִים. עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל-)בִּשְׁוֹר וְרוּחַ וְלֹא כְרַעְתֶּם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לֵאמֹר (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לָעֵנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ). וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם-יְהוָה: וְשָׁם נִאֶמְרָה. וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל-פָּנָיו וַיִּקְרָא: יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְבֵּי אַפָּיִם וְרַב-חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עֵינָיו וְפָשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְהָה. וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתָּנוּ: סִלַּח-לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מָחַל לָנוּ מִלִּבְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ: כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח וְרַב-חֶסֶד לְכָל-קַרְאִיד: כִּי-עַמְּךָ הַסִּלִּיחָה לְמַעַן תִּוְרָא: לְמַעַן שְׂמַךְ יְהוָה וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ כִּי רַב הוּא:

סליחה

שלוש עשרה לפני מנהג ירושלים

שְׁבִיָּה עֲנִיָּה. בְּאַרְצָן נְכַרְיָה. לְקוֹחָה לְאַמָּה. לְאַמָּה. מְצַרְיָה. מִיּוֹם עֲזוֹבְתָהּ. לְךָ צוֹפִיָּה. הַשֵּׁב שְׁבוּתָהּ. רַב הַעֲלִילָיָה. וְאִם עֲשִׂירִיָּה.

מקורות

שביה. ע"פ ישע' נב, כג. שניה עניה. ע"פ איכ' א, ג. עניה. ע"פ ישע' נד, יא. בלחץ נכריה. שם' ז, כג. לקוחה לאמה. ע"פ דב' כח, סח. לאומה מלר'ה - לאומה שולחה מהגור המלכותי, טרה"ב. ע"פ זר' טז, א; כח, ט. והיינו שמעאל ועשו. מיום עזבתה. ע"פ ויק' כו, מנ; ירמ' ט, יח. לך צופיה. ע"פ מייכ' ז, ז; ח' ה, ד. השב שבותה. ע"פ דב' ל, ג; ירמ' כט, יד. רב העליליה. ירמ' נב, יט. עשיריה. ע"פ ישע' ו, יג.

ח"נ והערות

שביה עניה בארץ נכריה. שם המחבר 'שלמה, חתום בראשי הבתים. ואולי הוא מאת ר' שלמה אבן גבירול. נמצא גם במנהג פולין, גאולה לשבת ראשון אחרי פסח; אוצר התפילות, סוף כרך ב, עמוד 16; מח' נירנברג כ"י, כרך א, פתיחה 132. לאמה מצריה. במח' רמ"ז וכ"י: לעמה מצריה. מצריה. כ"ה במח' רמ"ז, נירנברג, עבו"י ואוצה"ת. במח' בולוניה: מצריה, ועיין בקד"א. בשד"ל: מצריה, ע"פ בבלי גיטין, דף נו סוף ע"ב, על הפסוק איכ' א, ה. לך צופיה. בכ"י, עבו"י, מח' נירנברג ואוצה"ת נוסף: לך היא צופיה.

ירושלים 13

תְּהֵא שְׁלִישִׁיהּ. וְחִישׁ קַל מְהֵרָה. וּבִשְׂרָה בְּאֵלֶיהָ. רְנִי בַת-צִיּוֹן. הִנֵּה מְשִׁיחֵנוּ:

לָמָּה לְנֹצֵחַ תִּשְׁכַּחְנוּ. יְהוָה חֲנֻנוּ לָךְ קוּיֵנוּ. יְהוָה מְלַכְנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

לְכָל-תְּכַלֶּה יֵשׁ קִץ. וְאִין קִץ לְפָרְצֵי. כָּלוּ שְׁנוֹתַי. וְאִין מְתוֹם. לְמַחְצֵי שְׁכַנְתִּי בְּגָלוֹת. טְבוּעָה בְּבוּצֵי. וְאִין תּוֹפֵשׁ מְשׁוּט. אָנְיָה לְהוֹצִיא. עַד-אָנָּה יְהוָה תֵּאָרִיךְ קַצֵּי. מְתִי קוֹל הַתּוֹר. יִשְׁמַע בְּאַרְצֵי. שְׁמָךְ בְּנוּ נִקְרָא. אֶל-תִּנְיַחֵנוּ:

לָמָּה לְנֹצֵחַ תִּשְׁכַּחְנוּ. יְהוָה חֲנֻנוּ לָךְ קוּיֵנוּ. יְהוָה מְלַכְנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

מְחוּצִים לְחוּצִים. סוּבְלֵי מַעֲמָם. בְּזוּזִים גְּזוּזִים. נְתוּנִים לְמַרְמָם. עַד-אָנָּה יְהוָה. אֲזַעַק חֲמָם. זְהִיכְמָה שְׁנִים. עוֹמְדִים לְמָם. יִשְׁמַעְאֵל כְּאַרְיָה. וְעֵשׂוּ בְּתַחֲמָם. זְהִינִיחֵנוּ. וְזְהִינְקַחְנוּ:

לָמָּה לְנֹצֵחַ תִּשְׁכַּחְנוּ. יְהוָה חֲנֻנוּ לָךְ קוּיֵנוּ. יְהוָה מְלַכְנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

מקורות

תהא שלישיה. ע"פ ישעי' יט, כד. וחיש קל מהרה. ע"פ ש"א כ, לח; תה"ל ג, י. קל מהרה. ע"פ יוא"ל ד, ד. וכשרה באליה. ע"פ מנא"ג, כג; פסר"ב (ווגשל) פ"א ל"ג, ס"ד ד; רש"י ויק' כ"ו, מ"ב. רני בת ציון. ע"פ ג, יד. הנה משיחנו. ע"פ צמד"ר (ווילנא), פ"א י"ח, ס"ו כ"א, 'הנה איש למה שמו וגו', זה משיח; ש"ש רבה (ווילנא), פ"א ג, ס"ו ג, 'הנה זה ב"ה, זה מלך המשיח'. למה לנאח תשחנו. אי"כ ה, כ. ה' חנונו לך קוינו. ישעי' ל"ג, ה' מלכנו הוא ושיענו. ישעי' ל"ג, כ"ב. לכל תכלה יש קו. ע"פ תה" קו"ט, לו. ואין קו לפרי. ע"פ דני' י"א, מה; צבלי יומא, דף ט ע"ב, 'אחרונים... לא תגלה ק"ס'. לפרי. ע"פ עמ' ט, י"א. כלו שנותי. ע"פ תה"ל א, י"א. ואין מתוס למחלי. ע"פ תה"ל א, ג"ד. למחלי. ע"פ ד"ל ל"ב, לט; ישעי' ל, כו. שכנתי בגלות. ע"פ תה" ק"ב, ה. בגלות. ע"פ עו"ב א, כ; צמד"ר (ווילנא), פ"א ז, ס"ו י. טבועה בבוצי. ע"פ ירמ' לח, כ"ב; תה"ל מ, ג. תופש משונו. יח"ז כ"ו, כ"ט. אניה להו"א - ישראל נמשלו לאניה וספינה, ראו ערה"ב, כרך ג, עמ' 300. ע"פ ויק"ר (ווילנא), פ"א ד, ס"ו ו; ילקוט תורה, רמז תתקנ"א, 'משל לנתי ספינות...'. עד אנה ה'. ע"פ חזק' א, ב; תה"ל יג, ב. תאריך קולאי. ע"פ חזק' ג, ג; אהמ"ד (אויזשטיין), מ"ד יבועה, עמ' 247. קולאי. ע"פ דני' סוף פרק י"ב. קול התור ישמע בארלי. ע"פ ש"ש ג, י"ב. שנק בנו נקרא אל תיחנו. ע"פ ירמ' י"ד, ט. מחוליס. ע"פ ד"ל ל"ב, לט. לחוליס. ע"פ תה"ל מ"ב, י. קובלי מעמס. ע"פ ז"כ י"ב, ג; אי"כ ה, ז. צוויס. ע"פ ישעי' מ"ב, מ"ב; יח"ז לט, י. גזוויס. ע"פ ישעי' נ"ג, ז. נתונים למרמס. ע"פ יח"ז ל"ד, יט. עד אנה ה' אזעק חמס. ע"פ חזק' א, ב. זה כמה שנים. ז"כ ז, ג. עומדים למס. ע"פ אי"כ א, א. ישמעאל... ועשו. ע"פ מדת"ה (צובר), מ"ו ו, ס"ו ב. כאריה. ע"פ ראו ד"ק ואצריבאל מ"כ ז, ז. כתחמס. ע"פ ויק' י"א, טז וצעה"ע. זה יניחנו. ע"פ ד"ל כ"ב, יט. זה יניחנו וזה יקחנו. ע"פ מדת"ה (צובר), מ"ו י"ח, ס"ו י"א (יח, ז); ילקוט עמוס, רמז תקמ"ה. זה יקחנו. ע"פ ישעי' נ"ב, ה.

ח"נ והערות

ואין קץ לפרצי. כ"ה במח' שד"ל, עבוי ואוצה"ת. במח' רמ"ו, בולונוא ונירנברג; זיאין קץ לפרצי. בכ"י: זיאין קץ לפרצתי. טבועה בבוצי. כ"ה במח' שד"ל, נירנברג ועבוי. במח' רמ"ו ובלונוא: טבועה בבוצי, באוצה"ת: טבועה בבוצי. בערוה"ב כתב, שהמילה היא מלעיל והי"ד נוספת, ואף במח' נירנברג צויין ההטעמה תחת הבי"ת השניה. עומדים למס. כ"ה במח' רמ"ו, בולונוא, רס"ד, כ"י ושד"ל. במח' נירנברג, עבוי ואוצה"ת: עומדים למס, וכן נראה שהוגה בכ"י במח' רמ"ו. ועשו כתחמס. במח' שונים, יש כאן שינויי נוסח מחמת הצנזורה.

הַקּוֹלֵךְ זֶה הַקּוֹל • גּוֹלַת אֲרִיאֵל • עֲלוֹי וְצַהֲלִי • בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל •
 לַעַת הָרְשׁוּם • בְּסֶפֶר דְּנִיאֵל • בְּעַת הַהִיא • יַעֲמֹד מִיכָאֵל •
 וַיִּקְרָא עַל־הַר • וַבֹּא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל • אָמֵן אָמֵן • כֵּן יַעֲשֶׂה הָאֵל •
 כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ • כֵּן תִּשְׁמַחְנוּ:

לְמַה לְנִצָּח תִּשְׁכַּחְנוּ • יְהוָה חֲנֻנוּ לָךְ קוִינֵנוּ • יְהוָה מִלְכְּנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים • מִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת • מוֹחֵל
 עוֹנוֹת עַמוּ • מַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן • מִרְבֵּה מְחִילָה
 לַחַטָּאִים וְסִלִּיחָה לַפּוֹשְׁעִים • עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם (כָּל־)בָּשָׂר
 וְרוּחַ וְלֹא כִרְעַתְם תִּגְמַל (נ"א: לָהֶם גּוֹמֵל): אֵל הוֹרִיתָנוּ לִזְמַר
 (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וּזְכַר לָנוּ (הַיּוֹם) בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 (כְּמוֹ) שְׁהוֹדַעְתָּ לְעַנּוּ מִקֶּדֶם וְכֵן כְּתוּב (בְּתוֹרַתְךָ) • וַיֵּרֶד יְהוָה
 בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם • יְהוָה: וְשֵׁם נֶאֱמַר •
 וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא • יְהוָהוּ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן
 אָרְךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת: נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂאָ עוֹן
 וּפָשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְהַל • וְסִלַּחַת לְעוֹנָיו וְלַחַטָּאתָנוּ וְנָחַלְתָּנוּ:
 סִלַּח־לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חַטָּאנוּ • מַחֵל לָנוּ מִלְכְּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ:
 כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קִרְאִיךָ: כִּי־עַמְּךָ
 הִסְלִיחָה לְמַעַן תוֹרֵא: לְמַעַן־שִׂמְךָ יְהוָה וְסִלַּחַת לְעוֹנָיו כִּי
 רַב הוּא:

ח"ג והערות

עֲלוֹי וְצַהֲלִי • כִּיָּה בְּמַחַ רְמִיּוֹ • בְּבוֹלוֹנִיא, כִּיָּה, נִירְנִבְרַג,
 עֲבוּי וְאוּצַהֲיִת עֲמְדֵי וְצַהֲלִי • בְּעַת הַהִיא • כִּיָּה בְּכַל
 נוֹסְחָאוֹת בְּנֵי רוֹמֵי • בְּנִירְנִבְרַג, עֲבוּי, אוּצַהֲיִת וְעַרְהִיב:
 וְבְעַת הַהִיא.

מקורות

הַקּוֹלֵךְ זֶה הַקּוֹל • ע"פ צר' כו, כב; צבלי גיטין, דף ח ע"ב. גולת
 אריאל. ע"פ עוב' א, כ. אריאל - אחד משבעים שמות של
 ירושלים. מד"ז (צובר), פח' א, סו' א; פדר"ך (מנדלבוים), סוף
 פי יג. עלזי ולהלן. ע"פ נפ' ג, יד. בתולת ישראל ירמ'
 לא, ג. לעת הרשום בספר דניאל. פירק יב. בעת ההיא יעמוד
 מיכאל. ע"פ דני' יב, א. ויקרא על הר. ע"פ ישע' כב, ז.
 כן יעשה האל. ע"פ דב' ג, כא. כימות עניתנו כן תשמחנו.

אָמֵן אָמֵן • כו, כב; נחמ' ח, ו. ע"פ תה' ל, טו.